

LÄÄNERANNA VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Lihula

8. august 2024 nr 190

Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu detailse lahenduse vastuvõtmine alade nr 2 ja 2a osas

Lääneranna Vallavolikogu 14.05.2020 otsusega nr 197 algatati Laanenurga Tuuliku OÜ taotluse alusel Lääneranna vallas elektrienergia tootmiseks rajatavatele tuuleparkidele sobivate arendusalade leidmiseks, tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneering ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Vastavalt planeerimisseaduse (PlanS) § 95 lõikele 1 tuleb kohaliku omavalitsuse eriplaneering koostada olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui nimetatud ehitise asukoht ei ole määratud üldplaneeringuga. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“ kohaselt on olulise ruumilise mõjuga ehitiseks tuulepark. Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ tähenduses moodustavad tuulepargi vähemalt kaks alates 30 meetri kõrgust elektrituulikut, mis on elektrivõrguga ühendatud.

Lisaks eriplaneeringu algatamise taotluse esitanud Laanenurga Tuuliku OÜ-le näitasid tuulikuparkide arendamiseks Lääneranna vallas huvi üles Irbeni OÜ, Evecon OÜ, Sunly AS ja TMV Green OÜ, kes kaasati eriplaneeringu menetlusse huvitatud isikutena Lääneranna Vallavolikogu otsustega nr 31 11.02.2022, nr 39 25.03.2022 ja nr 44 12.05.2022.a.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja esimese etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) tulemusena valiti Lääneranna vallas tuuleparkide rajamiseks sobivate asukohtadena välja kolm ala: ala nr 2 koos 2a-ga; ala nr 3 ja ala nr 5 koos 5a-ga.

Lääneranna Vallavolikogu 04.05.2023 otsusega nr 107 võeti vastu Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH esimese etapi aruanne alade 2 ja 2a osas. Vastuvõtmise otsus tehti samuti alade 3 ja 5 ning 5a osas.

Otsusega nr 107 tunnistati alad 2 ja 2a sobivaks tuuleparkide arendamiseks KSH I etapi aruandes väljatoodud tingimuste järgimisel. Lisaks märgiti, et alade 2 ja 2a detailse lahenduse koostamise ja KSH käigus tuleb läbi viia asjakohased uuringud, määrata kavandatava tuulepargi ehitusõigus ja lahendada muud asjakohased PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud ülesanded. Samuti tuleb Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruande ja selle avalikustamise tulemustest lähtudes:

- Määrata kindlaks tuulikutele lähimad müratundlikud alad ja arvestada kavandatavate tuulikute ja olemasoleva Mäli tuulepargi müra võimaliku koosmõjuga ning teadvustada tuulikute visuaalset mõju.
- Võtta uute tuulikute kavandamisel eesmärgiks tagada lähimatel müratundlikel aladel keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ lisas 1 „Müra normtasemed“ toodud müra II kategooria (haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutuste ning elamumaa-alad, maatulundusmaa õuealad, rohealad) tööstusmüra sihtväärtus 40 dBA öösel (23.00-7.00) ja 50 dBA päeval (7.00-23.00) kuna sihtväärtuse nõuete järgimine tagab paremad tingimused võrreldes müra piirväärtuse (öösel 45 dBA, päeval 60 dBA) nõuetele vastava olukorraga.
- Tuulikute lähtuva varjutuse leevendusmeetmete ja -tingimuste, sh teatud ajal tuulikute väljalülitamine, väljatöötamisel arvestada kavandatavate tuulikute ja olemasoleva Mäli tuulepargi koosmõjuga.
- Vältida põllumassiivide killustamist tuulikute paigutamisel väärtuslikele põllumajandusmaadele.
- Määrata vajalikud tuulikute töö järelhindamise ja -kontrolli meetmed, et tagada tuulikute töötamisel nendest lähtuvate mõjude, sh müra ja varjutused, vastavus kehtestatud normidele ja tingimustele, sealhulgas tingimustele, millised näevad ette ebasoodsa mõju leevendamiseks tuulikute käitamisele ajalisi piiranguid.

Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja esimese etapi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne on kättesaadav Lääneranna Vallavalitsuse veebilehel:

https://adr.novian.ee/laaneranna_vald/dokument/5829340 ja eriplaneeringu veebilehel:

<https://dge.ee/maps/L%C3%A4%C3%A4neranna-EP/materjalid.html>

Otsuse nr 107 vastuvõtmise järgselt jätkati aladel 2 ja 2a kohaliku eriplaneeringu teise etapiga ehk detailse lahenduse koostamise ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamise läbiviimisega, kuna nimetatud alade suhtes omas kindlat arendushuvi Laanenurga Tuuliku OÜ. Kohaliku eriplaneeringu teise etapiga jätkamise ehk detailse lahenduse koostamise eelduseks oli vastava detailse lahenduse koostamise ja mõjude hindamise läbiviimise finantseerimine detailsest lahendusest huvitatud isik poolt. Lääneranna valla arengukavas, eelarvestrateegias ega eelarves ei ole ette nähtud Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu koostamiseks ja tuuleparkide toimimisega seotud taristu ehitamiseks vajalikke rahalisi vahendeid. Laanenurga Tuuliku OÜ on sõlminud Lääneranna Vallavalitsusega eriplaneeringu koostamise ja mõjude hindamise läbiviimise ning avaliku taristu projekteerimise ja väljaehitamise finantseerimise koostöökokkulepe (26.02.2021) ning väljendanud enda eriplaneeringu algatamise taotluses (20.02.2020) detailse lahenduse koostamise soovi aladel 2 ja 2a asuval maa-aladel. Nimetatud maa-alade osas omab Laanenurga Tuuliku OÜ samuti kehtivaid maakasutuskokkuleppeid. Sarnaselt jätkab Lääneranna Vallavalitsus detailsete lahenduste koostamisega ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisega aladel 3, 5 ja 5a lähtuvalt AS Sunly, OÜ Irbeni ja Evecon OÜ arendushuvide ja poolte vahel sõlmitud finantseerimise koostöökokkulepetest.

Eriplaneeringu detailse lahendusega on määratud kavandatavate ehitiste ehitusõigused ning lahendatud muud PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Eriplaneeringu detailse

lahenduse väljatöötamise aluseks on Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruanne.

Detailse lahenduse koostamine on detailplaneeringuga sarnanev menetlus – detailse lahendusega määratakse püstitatava ehitise ehitusõigus ja lahendatakse muid detailplaneeringule seatud ülesandeid (PlanS § 111 lg 1).

Detailse lahenduse alusel kehtestatav eriplaneering annab konkreetsele objektile ehitusõiguse ning see on mõeldud lähiaastate ehitustegevuse aluseks. Detailse lahenduse koostamise eesmärk on seega sobivaks tunnistatud aladel töötada välja täpsed tingimused objekti ehitamiseks ehk määrata ehitusõigus tuulepargi ja vajalike tehnorajatiste ehitamiseks, mis vastab huvitatud isiku reaalsele arendushuvile. Samal ajal detailse lahenduse väljatöötamisega hinnatakse täpsemalt samuti kavandatava ehitustegevusega kaasnevaid mõjusid ning töötatakse välja nende leevendamise meetmed. Detailne lahendus ning keskkonnamõju strateegiline hindamine ja selle aluseks olevad uuringud arvestavad reaalse arendusega ehk tegevusega, mida huvitatud isik tahab ja on võimeline tehniliselt ellu viima.

Ala 2 asub Helmküla, Piha küla, Kilgi küla ja vähesel määral Ännikse küla territooriumil; ala 2a asub Allika küla, Nõmme küla ja Ännikse küla territooriumil. Alad asuvad valla hõredalt asustatud piirkonnas, jäädes suurematest asulatest kaugemale. Alast nr 2 jäävad lähimad külakeskused järgmistesse kaugustesse: Piha küla ca 1,5 km lõunasse/edelasse, Helmküla ca 1,5 km läände, Varbla küla ca 1,6 km edelasse ja Raheste (Aruküla) küla ca 2 km edelasse. Alast nr 2a jäävad lähimad külakeskused järgmistesse kaugustesse: Ännikse küla ca 1,7 km idasuunda, Allika küla ca 2,6 km läänesuunda ja Nõmme küla ca 3,9 km edelasuunda.

Ala nr 2 on 448 ha ja ala nr 2a 145 ha suurune, kokku hõlmab eelvaliku ala 593 ha. Valdava enamuse alast nr 2 ja 2a moodustab metsamaa, vähemal määral on esindatud põllumaa, rohumaa ja muu lage ala. Alad asuvad valdavalt maaparandussüsteemi aladel. Mõlemad alad koosnevad n-ö lahustükkidest, kus alasid eraldavad kas looduslikest või tehnilikest objektidest põhjustatud kitsenduste alad (nt jõe kaldaalad, elektriliini kaitsevöönd).

Vastavalt eriplaneeringu asukohavaliku etapi KSH-le puuduvad alal 2 ja 2a tuulepargi arendamist välistavad kriteeriumid.

Asukoha eelvaliku ja KSH esimese etapi aruande vastuvõtmise otsuses seati kohustus aladel 2 ja 2a läbi viia asjakohased uuringud. Linnustiku, nahkhiirte ja taimestiku uuringud hõlmasid perioodi 2023. aasta kevadest kuni sügiseni; samuti teostati võimalike perspektiivsete tuulikute ja juurdepääsuteede ulatuses topo-geodeetilised mõõdistused.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel lähtuti eriplaneeringu I etapis välja valitud sobivatele aladele esitatud põhimõtetest, tingimustest ja soovitustest; nii esimese kui teise etapi KSH-s esitatud soovitustest, ettepanekutest ja leevendavatest meetmetest, tuulikute ja neid teenindava taristu kavandamise tehnilistest põhimõtetest, kehtivast seadusandlusest jmt. Planeeritavate tuulikute asukohad ja nende arv eelvaliku aladel selgus planeeringulahenduse ja KSH koostamise käigus lähtuvalt teostatud uuringutest ja analüüsist.

Planeeringuga määrati ehitusõigus kokku 20 elektrituuliku püstitamiseks. Tuulikute alused krundid on moodustatud olemasolevate katastriüksuste alusel ja planeeringu lahendusega valdavalt katastriüksuste piire ega pindalasid ei muudeta. Erandiks on Hindreku katastriüksus (kt 86302:002:0224) mille läänepoolse piiri ja naaberkatastriüksuse (Liimanni, kt 86302:002:0061) idapoolse piiri osas esineb ebatäpsus (piiride kaugus üksteisest on *ca* 4 m).

Planeeringulahenduses on piir korrigeeritud ühtseks. Kruntide kasutamise sihtotstarvetes on kavandatud olemasolevale sihtotstarbele lisaks elektrienergia tootmise ja jaotamise ehitise maa kasutusotstarve ehk tuulikute alust maad käsitletakse tootmismaana.

Planeeringuga on määratud igale krundile hoonestusala ja hoonestusala sees tuuliku vundamendi ehitusala. Vastavalt eriplaneeringu I etapi tulemustele peab tuulepargi asukoha eelvaliku etapi järgse ala piiridesse jääma elektrituuliku vundament. Detailse lahenduse koostamise ja KSH või projekteerimistingimuste ja ehitusloa menetluse, sealhulgas keskkonnauuringute tulemusena, võivad kavandatavate elektrituulikute rootorilabad ulatuda üle asukoha eelvaliku etapi järgse ala piiri, kui on olemas vastava maaomaniku nõusolek. Eeltoodud tingimustega on detailses lahenduses arvestatud ja tuulikute vundamentide ehitusalad on kavandatud eelvaliku alade piiresse.

Planeeringualale hooneid kavandatud ei ole ning hoonestusala ja ehitusõigused on määratud rajatistele ehk elektrituulikutele. Ehitusõiguses toodule lisaks on eriplaneeringu detailse lahendusega lubatud alajaama (-de) kavandamine, st alajaama ehitisealune pind ja jaamade arv kruntide ehitusõigustes ei kajastu.

Elektrituulik peab kõikide oma osadega, sh tiivikuga asuma planeeritud hoonestusalal. Planeeringus on krundi hoonestusala määratud suurem kui rajatise suurim lubatud ehitisealune pind, mis jätab võimaluse projekteerimisel vajadusel rajatist mõningal määral nihutada. Samal eesmärgil on ka tuuliku vundamendi ehitusala määratud suurem kui eeldatav vundamendi ulatus. Lõplik vundamendi lahendus tuleb välja selgitada pärast tuulikutootja väljavalimist ning ehitusgeoloogia tegemist vastavalt väljavalitud tuulikutootja nõuetele.

Iga elektrituulik on planeeritud kuni 288 m kõrgune ja ehitisealuse pinnaga kuni 25 447 m². Tuulikule määratud suurim lubatud ehitisealune pind tuleneb planeeritud tuuliku maksimaalsest rootori raadiusest ehk laba pikkusest püstiasendis, milleks on kavandatud 90 m.

Kavandatud tuulikutele on planeeritud juurdepääsuteed järgmistelt avalikult kasutatavatelt teedelt: nr 19134 Varbla-Väänja tee, nr 8630015 Helmküla tee ja nr 19101 Audru-Tõstamaa-Nurmsi tee. Vähendamaks raadamisvajadust metsamaal, on nii tuulepargisistest kui avalikult kasutatavatelt teedelt alguse saavad teenindusteed planeeritud maksimaalselt kas olemasoleva tee trajektoorige, olemasoleva kraavi äärde või olemasolevale metsasihile. Olemasoleva tee kasutamisel juurdepääsuteena tuulikule on vajalik olemasolev tee renoveerida selliselt, et tee kannaks tuulikuid monteerivaid ja kohale toovaid sõidukeid. Samuti on igale tuulikule kavandatud põhimõtteline montaažiplats, mida kasutatakse ehitustehnika ja vajadusel tuuliku detailide hoiustamiseks.

Sobivusel on tuulikud kavandatud võimalikult põllu- või rohumaa serva lähedale, arvestades sealjuures juurdepääsuteede vajalikke pöörderaadiusi, sirgeid lõike jmt. Teatud tuulikute

asukohtades kaaluti juurdepääsutee rajamist osaliselt ühele trassile, kuid kuna tuuliku püstitamiseks ja hooldamiseks on tuuliku ümber maa vajalik siiski ka hõivata, oleks lahenduse korral väärtuslikku põllumaad kokkuvõttes ulatuslikumalt hõivatud ja killustamist sisuliselt samuti ei vähendataks. Seetõttu otsustati juurdepääsuteed mitte rohumaa serva kavandada.

Parkimisvajadus tuulikute juures puudub, seega parkimiskohti kavandatud ei ole. Hooldustööde ajal on võimalik parkida montaažiplatsil.

Teede ja platside lahendus tuleb täpsustada projekteerimisel. Nii teede kui montaažiplatside lõplikud projektlahendused sõltuvad tuulikutootja nõuetest ja ette antavatest parameetritest.

Ehitiste rajamisel alale, kus asuvad drenid või kollektorid, tuleb tagada maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine.

Et elektrituulikute poolt toodetav elekter jõuaks elektrivõrku, on nii eelvalikualale kui sellest väljapoole planeeritud põhimõttelised elektri maakaabelliinide asukohad. Vastavalt eriplaneeringu I etapi tulemustele on põhivõrguga liitumiseks vajalikke ehitisi lubatud rajada kogu kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu planeeringualale (st ka väljapoole tuuleparkide rajamiseks sobivaks tunnistatud alasid). Ka Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on oma 15.01.2024 kirjas nr 14-3/3892-1 väljendanud, et tuuleparki põhivõrguga ühendava maakaabli kavandamisel võib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringus lahenduse anda üldisemas täpsusastmes ja ühendus ei pea jääma terviklikult eriplaneeringu alale.

Eelvalikuala nr 2 põhjaossa on kavandatud põhimõtteline tuulepargi alajaama asukoht. Projekteerimise etapis on lubatud alajaama juurde kavandada ja planeeringuga kavandatud alajaama põhimõttelist asukohta täpsustada/muuta. Tuulikud on planeeritud ühendada nimetatud alajaamaga elektri maakaabelliinidega, mis on kavandatud tuulikute juurdepääsuteede äärde. Tuulepark on kavandatud ühendada elektri põhivõrguga tuulepargi alale planeeritud alajaamast põhivõrgu alajaama kulgevate maakaablitega. Liitumispunktiks on planeeritud Lõpe 110 kV alajaam Kalli külas Alajaama katastriüksusel (kt 33402:002:0165). Tuulikute sideühenduse tagamiseks on kavandatud side maakaabelliin, mis tuleb paigutada samasse trassi elektrikaabliga.

Detailses lahenduses on kajastatud põhimõtteline elektriliinide ühenduse skeem. Kuna ehitusseadustiku kohaselt ei saa projekteerimistingimustega kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut täpsustada, tuleb täpne elektri- ja sidevarustuse lahendus anda projektiga. Projekteerimise osana täpsustub vajadusel kaabli asukoht ning toimub ka kavandatava kaabli/-te mõjude hindamine (KMH eelhindang).

Planeeringuga on määratud ka servituutide seadmise vajadus. Valdavalt on vajalik seada servituut või sõlmida hoonestusõiguse leping kinnistu omanikuga, kelle kinnistule ulatuvad tuuliku rootorlabad või tehnovõrkudele seada isiklikud kasutusõigused valdajate kasuks.

Alade 2 ja 2a lahustükkide vahel kulgevad põhja-lõunasuunaliselt Küti jõgi ja Kolga jõgi. Planeeringulahendus näeb ette osaliselt kavandatud juurdepääsuteede ristumised Küti jõega, mis tuleb lahendada truupide või torusildadega selliselt, et need ei muudaks Küti jõe veekogu looduslikku sängi ega hüdroloogilist režiimi. Küti ja Kolga jõgedele on looduskaitseaduse (LKS) § 38 lg 1 p 4 alusel kehtestatud 50 m laiune ehituskeeluvöönd, mis metsamaal laieneb

veekogu kalda piiranguvööndi piirini (LKS § 38 lg 2). Ehituskeeld ei laiene LKS § 38 lg 4 p 8 kohaselt maakaabelliinile, LKS § 38 lg 5 p 8 kohaselt kehtestatud tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kavandatud tehnovõrgule ja -rajatisele ning p 9 kohaselt sillale. Lisaks ei laiene ehituskeeld LKS § 38 lg 5 p 12 kohaselt maaparandussüsteemi eesvoolu, mis ei kattu loodusliku veekoguga, kalda ehituskeeluvööndis rootorilabade alusele pinnale. Kavandatud tegevuse puhul ei laiene ehituskeeld seega Küti jõega ristuvate sildade rajamisele. Küll aga on vajalik sillale viivate erateede (st avalike teede hulka mitte kuuluvate teede) rajamisel taotleda LKS § 40 lg 4 p 4 menetluses Keskkonnaametilt ehituskeeluvööndi vähendamist.

Detailse lahenduse koostamisel arvestati maksimaalselt II etapi KSH-st tulenevate meetmete, soovitude ja lahenduste muudatustega. Detailse lahenduse KSH-s töötati välja leevendavad meetmed, millega arvestamisel on võimalik olulist ebasoodsat mõju vältida ja võimalikku ebasoodsat mõju vähendada. Meetmed töötati välja konkreetse arendusala vajadusi silmas pidades iga käsitletud teemavaldkonna lõikes.

Detailse lahenduse ja selle KSH koostamisel määrati kindlaks tuulikutele lähimad müratundlikud alad ja arvestati kavandatavate tuulikute ja olemasoleva Mäli tuulepargi müra võimaliku koosmõjuga; teadvustati tuulikute võimalikku visuaalset mõju. Leiti, et kuigi kavandatavate tuulikute osa müra koosmõjus on väiksem kui olemasolevate tuulikute osa, on uute tuulikute kavandamisel ning koosmõju hindamisel KSH soovituselt tagada olukord, mille korral öisel ajal erineval ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elamupiirkondades sisuliselt täiendavat müra mõju ei lisandu. Planeeritud tuulikute kavandamisel võeti eesmärgiks lähtuda kõige rangemast elamualade müraalasest nõudest ehk öisest tööstusmüra sihtväärtusest 40 dB.

Ka varjutuse leevendusmeetmete väljatöötamisel arvestati planeeritud tuulikute ja olemasoleva Mäli tuulepargi koosmõjuga, et vältida planeeringus eesmärgiks seatud piirmäärade ülese varjutamise esinemist lähimatel elamualadel.

06.05.-10.06.2024 esitati Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu aladele 2 ja 2a kooskõlastamiseks PlanS § 112 lõikes 1 nimetatud asutustele ning teavitati § 112 lõikes 2 nimetatud isikuid ja asutusi võimalusest esitada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kohta arvamust.

Edastatud materjali kooskõlastasid Muinsuskaitseamet, Päästeamet, Terviseamet, Maa-amet, Transpordiamet, Kliimaministeerium ja Kaitseministeerium. Keskkonnaamet edastas 27.05.2024 kirjaga nr 6-5/24/9540-2 täiendavad märkused ja kommentaarid (mis lahendati) ja kooskõlastas eriplaneeringu detailse lahenduse ja KSH aruande eelnõu 17.07.2024 seisukohaga, et kui tuulikute seiskamine saab kohustusliku meetmena tingimuseks, siis Keskkonnaametil vastuväiteid ei ole.

Arvamusavaldusi edastati kokku kuus tükki: Lääne-Nigula Vallavalitsus, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, kaks eraisikut, AS Sunly ning eraisikuid esindav Ristal Keba Partnerid Advokaadibüroo OÜ. Lääne-Nigula Vallavalitsus nõustus esitatuga ja Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitas ettepanekuid. Üks eraisikuist avaldas soovi, et tema kinnisasi eemaldataks eriplaneeringu alast ega saaks mingilgi moel eriplaneeringuga kavandatust

mõjutatud ja teine eraisik väljendas, et on vastu nii uutele kui vanadele tuulikute arendustele. AS Sunly esitas soovi koostada uus planeeringulahendus, mis hõlmab arvamusalalduses nimetatud kinnisasju. Ristal Keba Partnerid Advokaadibüroo OÜ leidis, et ala 2 ja 2a ei ole sobivad tuulepargi rajamiseks ning eriplaneering tuleks nende alade osas lõpetada.

Asutuste ja arvamuste avaldajate osas, kellele eriplaneeringu materjalid edastati ja kellelt vastust ei saanud, lähtus Lääneranna Vallavalitsus PlanS § 116 lõikest 2, mille kohaselt, kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole 30 päeva jooksul kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailse lahenduse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi nende kohta arvamust avaldada.

Esitatud kooskõlastuste ja arvamuste osas kaaluti nendega arvestamist ning vastavalt kujundatud seisukohale tehti eriplaneeringu detailses lahenduses ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes täiendusi ning muudatusi.

AS Sunly esitas arvamuse, et detailne lahendus alal nr 2 ja 2a ei ole koostatud objektiivsetel alustel, kuna on koostatud üksnes Laanenurga Tuuliku OÜ huvidest ja maakasutuskokkulepetest lähtuvalt. AS Sunly tegi seega ettepaneku detailse lahenduse täiendamiseks ehk uue planeeringulahenduse koostamiseks, mis arvestaks samuti AS Sunly arendushuviga aladel 2 ja 2a. AS Sunly ettepanekuga ei arvestatud.

Lääneranna Vallavalitsus jätkas eriplaneeringu teise etapiga ehk detailsete lahenduste koostamisega üksnes asukohas (või asukohtades), kus on olemas kindel arendushuvi ning kus eriplaneeringu koostamist ja mõjude hindamise läbiviimist ning avaliku taristu projekteerimist ja väljaehitamise finantseerimist finantseerib vastavast detailsest lahendusest huvitatud isik. AS Sunly on avaldanud Lääneranna Vallavalitsusele kindlat arendushuvi ehk taotlenud eriplaneeringu II etapi koostamise jätkamist üksnes aladel 3b, 3, 5 ja 5a, mille osas on AS Sunly sõlminud Lääneranna Vallavalitsusega eriplaneeringu koostamise finantseerimise kokkulepped (leping nr 2024/8-11/111-1, leping nr 2024/8-11/112-1, leping nr 2024/8-11/457-1). Alade 2 ja 2a osas ei ole AS Sunly sellist kokkulepet Lääneranna Vallavalitsusega sõlminud.

Ehkki AS Sunly on kaasatud sarnaselt teistele arendajatele eriplaneeringu menetluses huvitatud isikuna, ei saa huvitatud isikud tulenevalt enda menetluslikult positsioonist eeldada, et nende arendushuvist lähtuva detailse lahenduse koostamisega ja vastava planeeringulahendusega kaasnevate mõjude hindamise läbiviimisega seotud kulud kannab Lääneranna Vallavalitsus või mõni teine huvitatud isik. Juhul, kui menetlusse kaasatud huvitatud isik soovib eriplaneeringu menetluse kaudu enda arendushuvi realiseerida (st saada enda huvidele vastavale objektile ehitusõigust), tuleb vastava detailse lahenduse koostamisega ja detailse lahendusega kaasnevate mõjude hindamisega (sh avaliku taristu projekteerimise ja väljaehitamise) kaasnevad kulud kanda vastava arendushuviga isikul.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut ei menetleta (sh detailset lahendust ei koostata) juhul, kui planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamise,

koostamise tellimise ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks ning planeeringu koostamisest huvitatud isik selliseid kulusid ei kanna (PlanS § 96 lg 2 p 4 ja PlanS § 97 lg 1 p 3). Kõik eriplaneeringu menetlusse kaasatud huvitatud isikud on teadlikud sellest, et Lääneranna Vallavalitsuse eelarves puuduvad vahendid detailsete lahenduste koostamiseks ja mõjude hindamise läbiviimise (sh avaliku taristu projekteerimise ja väljaehitamise) kulude kandmiseks.

Alates 2020. aastast on Lääneranna Vallavalitsusele arendushuvi aladel 2 ja 2a detailse lahenduse koostamiseks näidanud üles üksnes Laanenurga Tuuliku OÜ. Laanenurga Tuuliku OÜ on sõlminud Lääneranna Vallavalitsusega aladel 2 ja 2a eriplaneeringu koostamise finantseerimise kokkulepe (26.02.2021). Lähtudes kehtivast finantseerimise kokkuleppest on aladel 2 ja 2a detailse lahenduse koostamise ja selle aluseks oleva keskkonnamõjude strateegilise hindamise eesmärk olnud seetõttu välja selgitada, kas ja millistel tingimustel on Laanenurga Tuuliku OÜ arendushuvi aladel 2 ja 2a arendaja poolt konkretiseeritud maaüksustel realiseeritav. Niisamuti on Lääneranna Vallavalitsus sõlminud OÜ-ga Plannum, AS-ga Sunly ja OÜ-ga Irben töövõtulepingu nr 2024/8-11/632-1 detailse lahenduse koostamiseks ja mõjude hindamise läbiviimiseks, eesmärgiga selgitada välja AS Sunly ja OÜ Irbeni arendushuvide realiseerimise võimalikkus eelvalikualadel 5a ja osaliselt alal 5.

Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneering ei ole strateegiline planeerimisdokument, vaid konkreetsetest arendushuvidest lähtuv planeering, mis on ehitusprojektide koostamise alus (PlanS § 95 lg 8). Kuna kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamine on n-õ konkreetse objekti põhine planeerimine, ei ole Lääneranna Vallavalitsusel kohustust määratleda selle menetluse käigus omal algatusel tuuleenergeetika arendamise pikemaajalisi põhimõtteid valla territooriumil ja kaardistada kõiki võimalikke alasid, kuhu põhimõtteliselt oleks võimalik mingit tuuleparki püstitada – selline üldine ülesanne on kohalikul omavalitsusel üldplaneeringu koostamisel, mille käigus saab reserveerida mh tuulest elektrienergia tootmiseks sobilikud alad (PlanS § 74 lg 1, § 75 lg-d 1 ja 2), aga ka nt tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostamisel. Eriplaneeringu koostamine eeldab kindla arendushuvi olemasolu, sest kohaliku omavalitsuse eriplaneering kaotab kehtivuse, kui seda ei ole asutud ellu viima viie aasta möödumisel kehtestamisest arvates (PlanS § 122 lg 4). Detailse lahenduse alusel kehtestatav eriplaneering on ehitusõigust andev planeering ehk konkreetse ehitusprojekti koostamise ja ehitusloa andmise alus (PlanS § 95 lg 8). Huvitatud isiku taotluse alusel algatatud eriplaneeringu menetluses peab seega kohalik omavalitsus välja selgitama, millises asukohas, kas ja millistel tingimustel on huvitatud isiku objekt realiseeritav.

Detailne lahendus ning KSH ja selle aluseks olevad uuringud peavad arvestama reaalse arendusega ehk tegevusega, mida huvitatud isik tahab ja on võimeline tehniliselt ellu viima. See eeldab seda, et huvitatud isik väljendab enda huvi eriplaneeringu menetluses piisavalt selgelt ja õigeaegselt, teeb menetluses koostööd (HMS § 38 lg 3) ning finantseerib vastavas asukohas (või asukohtades) enda arendushuvist detailse lahenduse koostamist ja mõjude hindamist – arvestades, et Lääneranna Vallavalitsusel kui planeeringu koostamise korraldajal puuduvad vahendid eriplaneeringu koostamiseks (PlanS § 96 lg 2 p 4 ja PlanS § 97 lg 1 p 3). Vastasel korral võiks tekkida olukord, kus Lääneranna Vallavalitsus kulutab ressursse sellise planeeringulahenduse koostamiseks, mille viie aasta jooksul elluviimise vastu puudub huvi.

Otsuses nr 107 on selgitatud, et ühel sobivaks tunnistatud arendusalal on võimalik mitme arendushuvi olemasolu korral koostada mitu detailset lahendust. AS-il Sunly on õigus esitada Lääneranna Vallavalitsusele aladel 2 ja 2a taotlus detailse lahenduse koostamiseks ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamiseks. Uue detailse lahenduse koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisel on võimalik täpsemalt analüüsida ja välja selgitada, kas ja mis ulatuses on AS Sunly arendushuvi realiseeritav AS Sunly poolt nimetatud maaüksustel. AS Sunly arendushuvist lähtuva objekti detailse lahenduse koostamine ja mõjude hindamise läbiviimine eeldab seda, et AS Sunly sõlmib Lääneranna Vallavalitsusega finantseerimise koostöökokkuleppe (nagu AS Sunly on sõlminud alade 3, 3b, 5 ja 5a osas), millega võtab enda kanda vastava planeeringulahenduse koostamisega kaasnevad kulud (PlanS § 4 lg 2¹, PlanS § 96 lg 2 p 4, PlanS § 97 lg 1 p 3).

Ristal Keba Partnerid Advokaadibüroo OÜ arvamuse osas leiab Lääneranna Vallavalitsus, et vastavalt PlanS-le võib kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldaja kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja KSH lõpetada eelkõige juhul, kui koostamise käigus ilmnevad asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus. Lääneranna tuulealade 2 ja 2a detailse lahenduse koostamisel ega KSH läbiviimisel ei ole ilmnenud asjaolusid, mis välistaksid planeeringu elluviimise. KSH hindab tegevusi kõiki seadusega ettenähtud aspektides ning KSH raames ei ole jäetud hindamata ühtegi sellist keskkonnamõju, mis võiks seada kahtluse alla alade 2 ja 2a kasutusele võtmise sobivuse tuuleenergia arendamiseks.

KSH direktiivist tuleneb nn reastamise põhimõte, st otsustusprotsessi kõrgemal tasandil tehtav hindamine peab andma raamistiku edasiste hindamiste jaoks ning jätma tulevaste menetluste raames hindamiseks küsimused, mida saab tõhusamalt hinnata otsustusprotsessi madalamal tasandil. KSH ei pea detailideni välja selgitama kõiki tingimusi, mida planeeringu edasisel elluviimisel tuleb arvestada. Ka kõiki parameetreid, millest lähtudes KSH raames erinevaid variatsioone hinnatakse, ei ole tarvis planeeringuga siduvalt kehtestada, kui nende üle on hiljem kohasem otsustada loamenetlustes.

Teatud alade määramisel võimalike tuuleenergia tootmise aladena peab planeerimismenetluse tulemusel kujunema veendumus, et need alad sobivad põhimõtteliselt, st vähemalt teatud tingimustel tuuleenergia tootmiseks. KSH raames töötati välja leevendusmeetmed, mis on planeeringu elluviimisel kohustuslik täita ning seeläbi on välistatud olulise ebasoodsa mõju teke.

Saabunud kooskõlastuste ja arvamuste ning nendega arvestamise kokkuvõte on toodud Lääneranna Vallavalitsuse veebilehel aadressil: <https://www.laanerannavald.ee/tuuleparkide-eriplaneering>.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande tulemused on lisatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringusse. Vajalikud asjakohased meetmed planeeringu elluviimisel on järgmised:

Maakasutus

1. Kindlasti tuleb tagada ligipääsud selliselt, et kõikidele heina- ja põllumaadele oleks maaharijatel olemas juurdepääs ja rajatav tuulikute taristu (nt teed või kraavid) seda ei takistaks.

Müra

2. Tuulepargi ehitustööde läbiviimisel tuleb kõige mürarikkamad tööd võimalusel öisele ajale mitte kavandada.
3. Kavandatavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel on soovitatav aluseks võtta kõige rangem elamualade müraalane nõue ehk öine tööstusmüra sihtväärtus (40 dB). Maaomanikuga kokkuleppel võib olemasolevatel elamumaadel lähtuda ka piirväärtuse nõuetest (45 dB).
4. Lõpliku tuuliku mudeli välja valimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb välja töötada detailsed meetmed ja tingimused (nt teatud ajal kavandatavate tuulikute väljalülitamine ja/või vaiksemale töörežiimile ümberlülitamine), mis tagavad öiste müra normtasemetega nõuete täitmise lähimates elumupiirkondades ning minimeerivad võimaliku müra koosmõju esinemise (öisel ajal) piirkonnas asuvate olemasolevate tuulikutega.

Varjutamine

5. Kavandatava planeeringulahenduse korral tuleb mitmete tuulikute puhul teatud ajahetkedel rakendada töörežiimi piiravaid meetmeid vältimaks planeeringus eesmärgiks seatud piirmäärade ülese varjutamise esinemist lähimatel elamualadel. Olemasolevate ja kavandatavate tuulikute vahelisele alale jäävates elumupiirkondades (Helmküla ja Varbla külas) on soovitatav eesmärgiks võtta täielikult täiendava varjutamise kui häiringu lisandumise vältimine.
6. Kindla tuulikutüübi väljavalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning kõigi tuulikute puhul detailselt käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kellaaegu ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks liigse varjutamise (olemasolevate ja kavandatavate tuulikute vahelisele alale jäävates elumupiirkondades täiendava varjutamise) tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistelisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.

Linnustik

7. Soovitatav on suurendada rootorite visuaalset kontrasti rootori ühe laba või kõigi labade osaliselt mustaks värvimise kaudu.
8. Tuulepargi territooriumile ja lähiümbrusesse on tungivalt soovituslik mitte rajada rändlindudele toitumiseks sobivaid põllukultuure (nt mais, taliteraviljad jmt), mis on lindudele atraktiivsemad, kui (looduslikud) rohumaad.
9. Tuulikute mõju minimeerimiseks (eeskätt kokkupõrgete ja hukkumisrisi vähendamine) merikotkale tuleb rakendada tuulepargis tuulikute süsteemset vajaduspõhist peatamist automaatsüsteemide abil. Kaasajal on juba välja töötatud või aktiivses arenduses mitmeid lahendusi, mis võimaldavad aktiivset tuulikute juhtimist lindudega kokkupõrgete vähendamiseks, mille hulgast on projekti elluviimisel võimalik sobiv lahendus valida.
10. Tuulikute ja kaasnevate ehitiste rajamiseks vajalikke raadamistööd ei tohi teha kevadise linnurahu perioodil, s.o vahemikus 15.04.–30.06.

Nahkhiired

11. Perioodil 1. juuni – 15. september tuleb igal öösel päikeseloojangust päikese tõusuni planeeringuala 2 idapoolsel lahustükil asuvate tuulikute nr 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20 ja 22 käivitumise kiirust (nn cut-in speed) tõsta piirini 5 m/s.
12. Planeeringuala 2a läänepoolsel lahustükil tuleb perioodil 1. juuni –15. september igal öösel päikeseloojangust päikese tõusuni tuuliku nr 1 käivitumise kiirust (nn cut-in speed) tõsta piirini 5 m/s.
13. Planeeringuala 2 läänepoolsele lahustükile tuulikute püstitamisel (planeeritavad tuulikud nr 4, 7, 8, 12, 13, 15 ja 21) võib tekkida vajadus hooajaliselt, teatud ilmastikutingimustel tuulikud seisata. Vajadus selgitakse välja järeelseire käigus ning vajadusel seatakse täpsemad tingimused.

Taimestik

14. Lodukannikese (III kaitsekategooria) kasvualal vältida täiendavate kuivenduskraavide rajamist (puudutab tuulikuid 1, 4, 12 ja 15 ning nende juurdepääsuteid).
15. Võimalusel vältida kraavide põhjalikku rekonstrueerimist tuulikute juurdepääsuteede ääres kahkjaspunase sõrmkäpa kasvukoha kraavides (tuulikute 17, 18, ja 19 juurdepääsuteede piirkond).

Pinnas, pinna- ja põhjavesi

16. Ehitustegevuse korral tuleb vältida lekkeid töömasinatest ning selle tekkimise korral tuleb see koheselt likvideerida ja reostunud pinnas eemaldada.
17. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete sattumine pinna- ja põhjavette, eriti tugevatel sajuperioodidel.
18. Ehitusplatsidega seotud võimalikest kütuseleketest tuleneva ohu minimeerimiseks tuleb ajutised kütuse ja õlide hoidmisplatsid, masinate parkimisalad jms planeerida platsid võimalikult kaugemale veekogudest ja kraavidest.
19. Põllumajandusmaalt eemaldatav huumuskihti/muld tuleb võimalikult kiiresti ajada laiali samas asuvale põllumajandusmaale.
20. Juurdepääsuteede ristumised vooluveekogudega tuleb lahendada truupide või torusildadega selliselt, et need ei muudaks Kolga ja Küti jõe veekogu looduslikku sängi ega hüdroloogilist režiimi.
21. Truupide ja/või torusildade rajamisel tuleb arvestada, et truubi ehitamine avalikult kasutataval veekogul kuulub veeseaduse (VeeS) § 196 mõistes veekeskkonnariskiga tegevuste hulka, mis tuleb Keskkonnaametis registreerida, v.a juhul, kui tegevus klassifitseerub maaparandussüsteemi ehitamise või maaparandushoiutööde alla.
22. VeeS § 119 alusel on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks.

Jäätmete ja ringmajandus

23. Kogu tuulepargi eluea jooksul (rajamisest likvideerimiseni) tuleb jäätmekäitlus korraldada vastavalt jäätmekäitlust reguleerivatele õigusaktidele (arvestada jäätmeseadusest, määrusest nr 21 ning Lääneranna valla jäätmehoolduseeskirjast tulenevate nõuetega).
24. Ohtlikud jäätmed (ka ehitustööde käigus juhuslikult leitavad) tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi, ladustada nõuetekohaselt (eelkõige lekkekindlalt) ning üle anda vastavat keskkonnakaitset luba omavatele ettevõtetele. Jäätmed, mida tulenevalt nende

- iseloost konteinerisse ei ladustata (nt teede rajamisel teekatend ja -muldkeha, muu mineraalne materjal), tuleb ladustada selleks spetsiaalselt määratud ajutisse ladustamiskohta.
25. Taaskasutusvõimaluste suurendamiseks on oluline tuulikute demonteerimisel eraldada liigiti maksimaalne võimalik kogus jäätmeid. Jäätmete käitlemisel eelistada nende kordus- ja taaskasutamist (sh jäätmekäitleja valikul).
 26. Teede ja platside, sh ajutiste platside rajamisel kasutada võimalusel mineraalseid jäätmeid, kuna see väldib eelkõige ajutises lahenduses loodusressursside ebamõistlikku kasutamist.
 27. Jäätmed, mida tulenevalt nende iseloost konteinerisse ei ladustata (nt teede rajamisel teekatend ja -muldkeha, muu mineraalne materjal), tuleb ladustada selleks spetsiaalselt määratud ajutisse ladustamiskohta. Jäätmete ladustamine väljaspool selleks ettenähtud kohti on keelatud. Vältida tuleb kõikide jäätmete pikaajalist ladustamist tekkekohal.

Kohustuslik on läbi viia järgnev seire:

Müra

Tuulepargi rajamise järgselt (nt eksploatatsiooniperioodi alguses) on soovitatav teostada müra kontrollmõõtmised, sh hindamaks, kas käesolevas aruandes toodud tuulikute töörežiimi piirangud (ning täpsemad piirangud, mis tuleb konkreetsest tuuliku mudelist lähtuvalt välja töötada ehitusloa menetluse raames) müra normtasemete tagamiseks ning öise täiendava müra mõju minimeerimiseks on asjakohased.

Linnustik

Tuulepargi püstitamisel on vajalik läbi viia linnustiku järelseire. Järelseire eesmärgiks on välja selgitada eeluuringuga tuvastatud linnustiku seisundi baastasemete muutumine, mis omakorda võimaldab hinnata negatiivse mõju olemasolu (ja olulisust) või selle puudumist. Samuti on eesmärgiks välja selgitada lindude hukkumissagedus tuulepargis. Ehitusjärgse seirega hinnatakse KSH-s prognoositud mõju suuruse vastavust tegelikule mõjule ja selle alusel otsustatakse juba rakendatud leevendavate meetmete tõhususe üle või vajadusel töötatakse välja täiendavad leevendavad meetmed.

Järelseire kavandamisel lähtuda järgnevast:

- Linnustiku järelseirega peab alustama tuulepargi valmimise (käivitamise) järgselt ja see peab kestma vähemalt 2 hooaega, s.t sisaldama 2 aastast seireperioodi.
- Järelseire hõlmab: kaitsealuste haudelinnuliikide inventuuri, mis viiakse läbi kuni 5 aasta jooksul pärast tuulepargi valmimist (käivitamist) vähemalt kahel hooajal (aastal). Kahe seireaasta vahele on soovitatav jätta vähemalt 1 seirevaba aasta.
- Järelseire hõlmab: hukkunud lindude otsimine koos otsija tulemuslikkuse ja rõõvluskoormuse testidega kahel aastal peale tuulikupargi käivitamist. Soovitatavalt kavandada hukkunud lindude otsimine samadele aastatele kaitsealuste haudelinnuliikide inventuuriga. Hukkunud lindude otsimise välitööd viiakse läbi ainult lumevabadel perioodidel sagedusega minimaalselt kaks korda kuus. Hukkunud linde otsitakse

vähemalt tuulikulaba pikkusega võrdse raadiusega alalt mõõdetuna tuuliku tornist. Täpsemalt on metoodikat kirjeldatud maismaalinnustiku analüüsi aruandes(ptk 5.3).

- Peale esimest seireaastat tuleb teha vahekokkuvõtte tulemustest ja esialgsetest järeldustest ning koondada need vahearuanesse. Peale teist seireaastat tuleb koostada seire lõpparuanne, mis peab sisaldama mh metoodika, tulemuste ja järelduste osa. Seire tulemuste alusel määrab ekspert vajadusel täpsemad meetmed ning edasise järeelseire vajaduse. Nii seire vahearuanne kui ka lõpparuanne tuleb esitada Keskkonnametile (koos kogutud seireandmetega).
- Toodud metoodikat võib vajadusel muuta või täpsustada: järeelseire lõplik metoodika tuleb kokku leppida ekspertide ja Keskkonnaameti vahel lähtuvalt antud ajahetkel teada olevatest parimatest praktikatest.

Nahkhiired

Tuulepargi püstitamisel aladel 2 ja 2a on vajalik nahkhiirte järeelseire läbiviimine, et jälgida tuulepargi rajamisele ja kasutuselevõttule järgnevaid muutusi käsitüüvaliste käitumises ning täpsustada võimalikku mõju liigirühmale. Ehitusjärgse seirega hinnatakse KSH-s prognoositud mõju suuruse vastavust tegelikule mõjule ja selle alusel otsustatakse juba rakendatud leevendavate meetmete tõhususe üle või vajadusel töötatakse välja täiendavad leevendavad meetmed. Järeelseire kavandamisel lähtuda järgnevast:

- Nahkhiirte järeelseirega peab alustama tuulepargi valmimise (käivitamise) järgselt ja see peab kestma vähemalt 2 hooaega, s.t hõlmab nahkhiirte aktiivsuserioode kevadest sügiseni kahel aastal.
- Järeelseire hõlmab: nahkhiirte liigilise koosseisu ja arvukuse tuvastamist tuulepargis ning tuulikute labade töösoonis. Järeelseire viiakse läbi kuni 5 aasta jooksul pärast tuulepargi valmimist (käivitamist) vähemalt kahel hooajal (nahkhiirte aktiivsuserioodil kevadest sügiseni).
- Järeelseire metoodika osas lähtuda KSH-s läbiviidud nahkhiirte uuringu (Lisa 2) metoodikast ning kavandada järeelseire võimalusel eeluuringuga võrreldavana e võimalikult sarnase metoodikaga.
- Peale esimest seireaastat tuleb teha vahekokkuvõtte tulemustest ja esialgsetest järeldustest ning koondada need vahearuanesse. Peale teist seireaastat tuleb koostada seire lõpparuanne, mis peab sisaldama mh metoodika, tulemuste ja järelduste osa. Seire tulemuste alusel määrab ekspert vajadusel täpsemad meetmed ning edasise järeelseire vajaduse. Nii seire vahearuanne kui ka lõpparuanne tuleb esitada Keskkonnametile (koos kogutud seireandmetega).
- Toodud metoodikat võib vajadusel muuta või täpsustada: järeelseire lõplik metoodika tuleb kokku leppida ekspertide ja Keskkonnaameti vahel lähtuvalt antud ajahetkel teada olevatest parimatest praktikatest.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi tulemustele on soovitatav säilitada võimalusel mets kaitsehaljastusena asulate vahetus ümbruses, tuuleparkide poolsetes külgedes (nt Varbla, Helmküla, Ännikse, Tuudi, Nõmme, Allika). Soovitus kehtib ka eriplaneeringu detailse lahenduse etapis.

Käesoleva kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lahendusega tehakse ettepanek muuta Pärnu maakonnaplaneeringut, kuna kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku käigus välja valitud alad 2 ja 2a paiknevad väljaspool maakonnaplaneeringuga määratletud elektrituulikute arenduspiirkondi ja -alasid. Samuti määrati kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapis tuulepargi rajamiseks sobivatele aladele rakenduvad tingimused. Maakonnaplaneeringu sisendiks olnud tuuleenergeetika teemaplaneering, millega määrati tuuleenergeetika arenduspiirkonnad ja -alad ning tuuleenergeetika ruumilise arendamise põhimõtted, on nüüdseks üle 10 aasta vana. Võrreldes teemaplaneeringu lahenduse väljatöötamise ajaga on oluliselt muutunud reaalne olukord füüsilises keskkonnas ja täienenud teadmised tuuleenergeetika vajaduse ja mõjude osas, samuti arenenud tehnoloogia.

Eesti pikaajaline siht on tasakaalustada kasvuhoonegaaside heide ja sidumine hiljemalt 2050. aastaks ehk vähendada selleks ajaks kasvuhoonegaaside netoheide nullini, mis tähendab järkjärgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Eesmärgiks on teha otsustavaid samme, et tõsta taastuvenergia osakaalu ja kiirendada sellega seonduvat asjaajamist. Vabariigi Valitsus on seadnud eesmärgiks, et Eesti saaks toota 2030. a sama palju taastuvelektrit kui on meie aastase tarbimise kogumaht.

Eestis on taastuvelektri eesmärgi saavutamiseks prioriteet tuuleenergial. Tuuleenergia on suurima kasvupotentsiaaliga ja tuuleparkide rajamine kulutõhus viis toota Eestis taastuvelektrit. 2030. a-ks seatud eesmärgi täitmiseks tuleb rajada maismaale vähemalt 1 GW võimsuse ulatuses tuuleparke.

Vastavalt strateegiale Eesti 2035 on aastaks 2050 Eesti konkurentsivõimeline, teadmistepõhise ühiskonna ja majandusega kliimaneutraalne riik, kus on tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond ning valmisolek ja võime kliimamuutuste põhjustatud ebasoodsaid mõjusid vähendada ja positiivseid mõjusid parimal viisil ära kasutada.

Kehtiv energiamajanduse korralduse seadus¹ sätestab muuhulgas taastuvenergia edendamise põhimõtted ja koostamisel on Energiamaajanduse arengukava aastani 2035. Nimetatud arengukava üldeesmärgiks on igakülgset tegeleda energia pakkumise ja nõudluse väljakutsetega, suunata energiamajanduse turupõhist arengut, arvestades kliimapoliitika eesmärke ning tagada energiapakkumine, minimeerides ühiskondlikke kulusid ning maksimeerides energiamajandusest saadavat ühiskondlikku kasu. Üldeesmärgi saavutamiseks on püstitatud kolm alameesmärki: energiapakkumise tagamine; energia kättesaadavuse ja taskukohase hinna tagamine ning energiapakkumise keskkonnasäästlikkuse tagamine.

Arvestades eeltoodut ehk vajadusega täita Eesti riigi poolt võetud kliimaeesmärke, on maakonnaplaneeringu muutmine täiendava tuuleenergeetika ala lisamise näol põhjendatud, vajalik ja otstarbekas.

Kavandatud tuulepargi alal ei asu ja selle vahetusse lähedusse ei jää kultuurimälestisi, pärandkultuuriobjekte, looduslikke pühapaiku ning puuduvad väärtustatud hooned ja miljööalad. Samuti ei asu ala maakonnaplaneeringuga määratud väärtuslikul maastikul. Varbla väärtuslik

maastik jääb alast nr 2 ca 600 m kaugusele. Seega ei ole põhjust eeldada olulist otsest või kaudset ebasoodsat mõju tuuleparki ümbritsevatele kultuuriväärtustele.

Planeeritud tuulepark asub lähimatest külakeskustest minimaalselt ca 1,5 m kaugusel ning lähimatest registreeritud eluhoonetest vähemalt 1 km kaugusel. Seetõttu võib hinnata, et otsest mõju külade asustatud osade maakasutusele ei ole. Tuulepargi mõju maakasutusele on lokaalne – tuulikute alune metsamaa muudetakse tootmismaaks, millega suureneb tootmismaa osakaal piirkonnas. Muutused maakasutuses tulenevad ennekõike metsa raadamisest.

Positiivne mõju piirkonna maakasutusele avaldub eelkõige kaudselt, nt. infrastruktuuri parendamise või n-ö võrgutasuta otseliiniga tekkiva energiamahuka ettevõtluse arendamisvõimaluse kaudu. Nende rajamise võimalus on sõltuv kohalikust üldplaneeringust ja selle realiseerumine ei sõltu otseselt käesolevast planeeringust.

Tuulikute rajamine ei mõjuta eeldatavalt otseselt asustuse arengut antud piirkonnas. Mõjud on pigem kaudsed, ilmnedes nt elanike elukohaeelistuste kaudu, mida omakorda võivad mõjutada ka elukeskkonnas toimuvad muutused. Samas mõjutavad elanike elukohaeelistusi ka muud aspektid lisaks elukeskkonnale, eriti aga töökohtade ja teenuste paiknemine. Viimastele avaldab tuuleparkide rajamine kaudset mõju ja eelkõige ehitusetapis, kus võib suurendada vajadus kohalike teenuste järele. Vähesel määral võib kohalike inimeste teenuseid vaja minna ka nt kasutusetapis maatükkide hooldamiseks. Kuna tuuleparkide ehitamine ja hooldus nõuab spetsiifilisi oskusi, tuuakse eeldatavalt tööjõud pigem piirkonda sisse. Seetõttu ei ole tuuleparkide rajamisega oodata olulist otsest mõju kohalike elanike tööhõivele.

Tuuleparkidel on kaudne mõju inimeste elukeskkonnale eelkõige sotsiaalse häiringu kaudu. Häiringut võivad põhjustada nii visuaalne mõju, müra kui ka varjutus. Tuulikute ehitamisega kaasneb visuaalne muutus maastikus, mis tingib visuaalse mõju tajumise. Tuulikute nähtavus sõltub ühelt poolt vaatepunkti ümbritsevast keskkonnast, teiselt poolt aga ka otseselt ilmastikuoludest. Vaadet mõjutavad ka vaatluspunkti läheduses paiknevad elemendid (kõrgemad hooned, kõrghaljastus jne).

Eesti õigusaktid visuaalseid mõjusid ega nende hindamist ei käsitle, selle kohta puuduvad ka normid ja standardid. Tuulikute nägemisest tekkiv visuaalne mõju sõltub vaateja subjektiivsest tajust (tundlikkusest), vaatluspunktile või vaatele omistatavast kultuurilisest väärtusest ja maastikukvaliteedist, vaate muutuse ulatusest, eelnevast kogemustest jt faktoritest. Samuti on visuaalne mõju otseselt seotud maastiku omadustega (metsasus, reljeef jms). Visuaalse mõju vähendamiseks saab vähendada nähtavust nt kasutades vaatepunkti läheduses vaadet varjavaid elemente (peamiselt haljastust).

Tuulepargi rajamine võib avaldada kaudset negatiivset mõju tuulepargist mõne kilomeetri kaugusel paiknevate elamute kinnisvara väärtusele. Samas ei ole seda Eestis uuritud ja kinnisvara väärtust mõjutavad väga erinevad tegurid. Ka ei pruugi piirkonnas kinnisvara soetamisest huvitatud isikutel olla kinnistu osas emotsionaalset väärtust, vaid sellest olulisem võib olla näiteks arenev infrastruktuur. Ka on võimalikud lahendused, kus talumistasust saadav rahaline hüve kompenseerib häiringust tuleneva negatiivse mõju või ruumilise keskkonna

kaasajastamine võib hoopis piirkonna atraktiivsust suurendada ning kinnisvara väärtus võib ka tõusta.

Majanduslikult mõjutab planeeringu elluviimist huvitatud isiku finantsiline võimekus.

Vastavalt keskkonnatasude seaduse § 55³ toob tuulepargi ehitamine nii kohalikule omavalitsusele laiemalt kui kohalikele elanikele kitsamalt kaasa rahalisi hüvesid. Elanikele makstakse hüveks pool kohalikule omavalitsusele makstud tuulepargi talumistasust, mis omakorda sõltub nii tuulikute võimsusest, tuuleenergia aasta toodangust, kui ka keskmisest elektri börsihinnast ning kohaliku valla volikogu poolt määratavast talumismäärast (0,7-1 %). Kavandatud tuulepargi puhul jääb aastane keskmine tuulepargist saadav talumistasu kvartali keskmise börsihinna 60 eurot MWh juures, vahemikku 206 000–294 000 eurot. Mõjud majandusele on positiivsed luues uusi töökohti ja perspektiivse võimalus arendada piirkonnas energiamahukat ettevõtlust ning valda laekuva talumistasu kasutamine elavdab kohaliku omavalitsuse majanduskeskkonda. Planeeritud tegevusega kaasnev positiivne mõju on pikaajaline.

Planeeringu KSH kohaselt kaasneb kavandatava tegevusega nii negatiivse kui ka positiivse mõjuga aspekte, kuid mõjud ei ole enamasti olulised. KSH-s hinnati kavandatava tegevuse elluviimisel kaasnevat olulist keskkonnamõju ning määrati ebasoodsa olulise keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks vajalikud meetmed ning seirete läbiviimise vajadus.

Planeeringu elluviimisel lähtutakse planeeringus seatud eluviimis tingimustest.

Taastuvenergia tootmine on oluline avalik huvi ning see teenib loodusvarade säästliku kasutamise ning säästva arengu eesmärgi. Põhiseaduse järgi on igaüks kohustatud säästma elu- ja looduses keskkonda. Seega tuleneb eesmärk toota elektrit keskkonnahoidlikult ka põhiseadusest.

Lisaks kehtib Euroopa Nõukogu määrus 2022/2577, 22. detsember 2022, millega kehtestatakse raamistik taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks. Määruse art 3 lg 1 kohaselt on taastuvenergiajaamade ja -seadmete planeerimine ülekaalukas avalik huvi ning edendab rahva tervist ja ohustust. Sama artikli lg 2 kohaselt peavad liikmesriigid tagama ülekaalukat avalikku huvi pakkuvate projektide puhul, et üksikjuhu õiguslike huvide tasakaalustamisel antakse planeerimis- ja loamenetluses eelis taastuvenergiajaamade ja -seadmete ehitamisele ja käitamisele ning nendega seotud võrgutaristu arendamisele.

Kokkuvõttes on Vallavolikogu seisukohal, et Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneering vastab õigusaktidele ning et eriplaneeringu koostamisel on arvesse võetud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi.

Avaliku väljapaneku korraldamise eesmärgiks on avalikkuse kaasamine planeeringu koostamise protsessi, et välja selgitada kõikide planeeringust huvitatud isikute seisukohad planeeringu lahenduse osas. Pärast huvitatud isikute seisukohtade selgumist on võimalik, et järgnevatel planeerimismenetluse etappides võib vallavalitsuse kaalutusotsuste tulemusel planeeringulahendus muutuda, sest planeerimismenetluse eesmärk on tagada võimalikult paljusid osapooli rahuldava lahenduse leidmine planeeringu kehtestamise hetkeks.

Lähtudes eeltoodust ning võttes aluseks PlanS § 117 ja Hendrikson & Ko OÜ koostatud töö nr 21004000 “Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneeringu detailne lahendus aladele 2 ja 2a“ ning arvestades kooskõlastamisel ja kaasamisel esitatud ettepanekutele ja arvamustele kujundatud vastusseisukohti Lääneranna Vallavolikogu

otsustab:

1. Võtta vastu Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneering aladele 2 ja 2a (Lisa 1. Koostaja Hendrikson & Ko OÜ, töö nr 21004000).
2. Lääneranna Vallavalitsusel esitada vastuvõetud kohaliku omavalitsuse tuuleparki kavandav eriplaneering Keskkonnaametile kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks.
3. Lääneranna Vallavalitsusel korraldada punktis 1 nimetatud eriplaneeringu avalik väljapanek.
4. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
5. Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul otsuse teatavakstegemisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaide Lääneranna Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Armand Reinmaa
volikogu esimees